Rejstřík abecední a rejstřík paragrafů doplňují tuto knihu.

Při zpracování vede si autor svým osvědčeným způsobem, lehkým a každému přístupným slohem podává ucelený obraz administrativního procesu podle nařízení č. 8. ex 1928, což však není na úkor přísné vědeckosti knihy. Pro obě tyto vlastnosti dojde kniha nejen u studujícího právníka, nýbrž i v právní praxi zaslouženého ocenění. Je to beze sporu jedna z nejlepších knih, které se v letošním roce na knižním trhu v oboru vědecké literatury objevily.

Knihu vydal Čs. A. S. Právník spolu s knihkupectvím právnické fakulty Masarykovy university firmou Barvič a Novotný, je však otázka, zdali tato kooperace svépomocné korporace, jakou spolek Právník je, s výdělečnou firmou přinese to ovoce, jež spolek očekává. Oma.

Stanislav K. Neumann: Francouzská revoluce. — Díl druhý: Zápas s občanskou reakcí. — Praha, Borový, 1929, str. 528 in-8. (Knihy dalekých obzorů, sv. 7.). — Neumann pokračuje ve svém díle stejným způsobem, jak práci svoji započal. Kritice nezbývá než při druhém díle opakovati všechnu chválu a ovšem i pochybnosti, jež byly vyřčeny při díle prvním. Ale tolik je možno říci, že zase sluší podtrhnouti zásluhu autorovu a last not laest i nakladatelovu, že nám se v Neumannově Francouzské revoluci podávají způsobem populárním a přece bez všelijakých nevhodných příměšků, jimiž obyčejně se populární vydání podávají čtenářům širších vrstev inteligence, dějiny vskutku veliké doby. Čtenář nebude jejich čtením odrazován tím spíše, že nakladatel i autor pamatovali i na psychologii čtenářovu a zařadili do textu množství obrázků, vesměs podle starých originálů. Tak maně se vtírá referentu připomínka, že bychom už jednou potřebovali také zpracování obdobného vlastních politických dějin, ale tomu jsme patrně asi dosud daleko. Ča.

Dr. Ernst Lohsing: Österreichisches Strafprozessrecht in systematischer Darstellung. Graz und Wien 1920, s pěti dodatky do r. 1923. II. vyd. Ulr. Moser's Verlag. 8°. Stran XVIII + 846. Cena (90 Kč brož., 105 Kč váz.) neuvedena. — Autorova kniha byla již ve svém prvním vydání (r. 1912) jedním z nejpřednějších zpracování trestního procesu. Nové její vydání přináší v nezměněném systému výklad trestního práva procesního na území kdysi rakouského mocnářství s patřičným zřetelem k novějšímu zákonodárství nástupných států. Zejména jest brán náležitý zřetel k právnímu řádu československému, místy s odkazy k právu slovenskému. Také česká literatura trestního procesu až do r. 1918, a to nejen knižní, ale i časopisecká, jest ve spise zpracována. (Právník, Sborník věd pr. a st., Zprávy Právn. jednoty mor.) — Vycházeje z latinského »procedere« vykládá spisovatel proces jako postup ku předu, jako soustavnou řadu kroků. Proces nalézáme ve všech oborech lidského vědění (chemický proces a j.), ve vědě právní pak znamená p r o c e s, také ř í z e n í m zvaný, »ein s c h r i t t w e i s e s V o r w ä r t s g e h e n in R e c h t s a n g e l e g e n h e i t e n, d. h. zu dem Zweck um ein Recht festzustellen und gegebenenfalls zu verwirklichen.« Podle druhu práva, jehož určení a uskutečnění jest konečným cílem procesu, mluví se o řízení civilním, trestním, správním a daňovém. Ježto trestním procesem se má určiti a uskutečniti nárok na potrestání, definuje ho autor takto: »S t r a f p r o z e s s (auch Kriminalprozess oder Strafverfahren genannt) ist der I n b e g r i f f jener gesetzlich geregelten H a n d l u n g e n, welche die u r t e i l m ä s s i g e F e s t s t e l l u n g und Verwirklichung von s t a a t l i c h e n S t r a f a n s p r ü c h e n zum Ziele haben.« Spisovatel zcela správně vystihuje určité podobnosti mezi různými druhy právního řízení (jež nazývá Vorwärtsgehen in Rechtsangelegenheiten). Kriteriem jsou mu však pouze znaky vnější a základním pojmem, z něhož vychází, jest n á r o k. Tento ve formě nároku státu na potrestání jest mu také základním pojmem trestního procesu, jehož právní povahu vykládá pomocí troj-

stranného právního procesního poměru mezi soudem, obžalobcem a obžalovaným. Objektem řízení jest trestný čin, subjekty jeho jsou soud a strany, z nichž jedna část jest stranou stíhající (státní zastupitelství, soukromý obžalobce, soukromý účastník, subsidiární obžalobce), a druhá stíhanou (obžalovaný, osoby súčastněné). V duchu této konstrukce starší doktriny vykládá spisovatel celé trestní řízení. Po všeobecných problémech a hlavních zásadách trestního procesu přichází k nauce o objektech a subjektech procesních a procesních jednáních. Zde dochází podrobného zpracování zejména vazba obviněného a nauka o důkazu, v níž nechybí ani podrobná ustanovení o svědečném (str. 345—7). Další kapitoly pojednávají o řízení řádném v prvé stolici, o zvláštních druzích řízení, o adhesním řízení a útratách, o opravných prostředcích a o výkonu rozsudku. Rozsudky trestní dělí autor ve tři skupiny: Freispruchsurteil, Strafurteil, Unzuständigkeitsurteil. Tímto posledním rozhoduje (na str. 488 a násl.) v teorii i praxi spornou otázku, má-li soud vyříknouti svou věcnou nepříslušnost rozsudkem či usnesením, pro eventualitu prvou. Dovozuje to zejména z okolnosti, že §§ 257 a násl. tr. ř. mají nadpis »Urteil des Gerichtshofes« a že pod tímto nadpisem se tedy nalézá i § 261 tr. ř., jednající o výroku soudním o nepříslušnosti. Tento důvod jest však velice pochybným, neboť citovaná marginální rubrika označuje spolu s ostatními pouze článkovitý postup řízení, nedá se však z ní vyvoditi, že by výrok o nepříslušnosti, o němž se v této souvislosti mluví proto, že časově a systematicky patří těsně před rozsudek a stane se v konečné poradě soudu, snad právě proto se měl státi rozsudkem. Ba právě naopak z toho, že v §§ 259 a 260 tr. ř. se slova »Urteil« a »Strafurteil« opakují, kdežto § 261 tr. ř. užívá pouze slova »Ausspruch« nutno souditi, že tento výrok se nemá státi ve formě rozsudku. Příliš daleko ve své interpretaci pak zachází autor na str. 490, když hájí i pro výrok okresního soudu o věcné nepříslušnosti formu rozsudku. — Dodatek (str. 778 a násl.) obsahuje stručné sice, ale obsažné dějiny trestního řízení rakouského. Také vývoji trestního procesu v jednotlivých zemích býv. Rakouska jest věnována náležité pozornost a uvedeno tu pro Čechy Maxmiliánovo zřízení zemské a pro Moravu Kniha Tovačovská (Ctibora Tovačovského z Cimburka), jakož i oboje Obnovená zřízení zemská. — Celkové zpracování látky, dosud u nás platného rak. trestního řádu, podává ucelený a přehledný systém. Zevrubné zpracování literatury a judikatury činí pak ze spisu neocenitelnou pomůcku pro orientaci v kterékoliv otázce trestního procesu. K usnadnění hledání slouží podrobný obsah, jakož i rejstřík věcný a právních předpisů.

Dr. Gerlich.

Dr. Kamil Krofta: Staročeská daň míru. (Otisk ze Sborníku prací k sedmdesátému jubileu P. N. Miljukova. — Praha 1929, stran 42.) — Prof. Dr. Krofta, byť i dočasně vzdálen významnou svojí úřední funkcí od svého vědeckého povolání, neustává pracovati na poli historickém, čehož dokladem jest právě jeho studie o důležitém problému staré daně mírové, byť i šlo tu, jak pod čarou vysvětluje, prozatím pouze o revidovanou část připravené dřívější již větší práce. Předeslav rozbor dosavadních názorů o dani míru, stopuje Krofta tento institut v dokladech pramenných, přihlížeje zejména k různostem terminologickým, a dospívá k těmto závěrům: Daň míru jako daň peněžní vybírána byla v Čechách již dávno před r. 1130 (str. 16), ne však před Václavem Svatým (str. 41). Nelze ji považovati za úplatu ze soukromého poměru poddanského vůči knížeti či králi jako majiteli půdy, nýbrž za dávku veřejnou, ukládanou obecně obyvatelstvu. Rovněž nelze v ní viděti ekvivalent služby vojenské, jak zejména často bývá hlásáno (str. 18, 41). Krofta souhlasí s Jirečkem, že o daň míru jde i tam, kde prvé prameny užívají obratu »collecta generalis«. Rovněž daň míru jest spatřovati v pojmech »venditio« nebo »mulcta«. Zdrojem zajímavé této daně byla podle závěru Kroftova prostě moc panovní-